

POSTANOWIENIE

29 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 29 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Ochotniczej Straży Pożarnej w S.
z udziałem Gminy Sieradz, J. T. i Stowarzyszenia w W.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej Gminy Sieradz
od postanowienia Sądu Okręgowego w Sieradzu
z 30 czerwca 2022 r., I Ca 55/22,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestniczki Gminy Sieradz na rzecz wnioskodawcy Ochotniczej Straży Pożarnej w S. kwotę 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanej niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił apelację uczestniczki Gminy Sieradz od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu z 22 grudnia 2021 r. stwierdzającego, iż wnioskodawczyni Ochotnicza Straż Pożarna w S. nabyła przez zasiedzenie z dniem 31 grudnia 1985 r. prawo własności nieruchomości położonej w miejscowości S., gmina S. oznaczonej numerem działki [...], o powierzchni 0,4030 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w

Sieradzu VI Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta o numerze [...].

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestniczkę Gminę Sieradz. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Jej zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytania: (1) „czy oczekując stwierdzenia zasiedzenia, wnioskodawca, który nie jest wpisany do rejestrów działających na podstawie regulacji prawnych, co w ocenie Sądu Okręgowego uzasadnia klasyfikowanie go jako ułomnej osoby prawnej na podstawie art. 33¹ k.c., czy spoczywa na nim obowiązek wykazania jakie osoby go reprezentowały, jakie osoby wykonywały w imieniu i na jego rzecz czynności dające asumpt do zaklasyfikowania ich jako posiadanie, co jest przesłanką nabycia własności przez zasiedzenie na podstawie art. 172 k.c.”; (2) „czy wnioskodawca ma obowiązek przedstawić dowody lub sąd ma obowiązek przeprowadzić je z urzędu, na podstawie których dokona oznaczenia osób, które w imieniu i na rzecz wnioskodawcy wykonywały czynności posiadania, w szczególności czy mają to być osoby reprezentujące wnioskodawcę, oznaczenia czy te osoby wykonywały czynności posiadania i prezentowały określoną wiarę, w celu oceny wniosku o zasiedzenie nieruchomości”.

Wnioskodawczyni w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd

Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje przy tym istotne zagadnienie prawne jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia i wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącą nie spełnia tych wymogów w najmniejszym nawet stopniu. Uczestniczka w lakonicznym uzasadnieniu wniosku nie wskazała żadnych rozbieżnych poglądów judykatury i doktryny dotyczących wykładni przepisów prawnych związanych z zagadnieniem, które miało się stać podstawą przyjęcia skargi do rozpoznania ani nie wykazała, iż nie stało się one przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, a jest to konieczne z uwagi na poważne wątpliwości, co do ich znaczenia powstające w procesie ich

interpretacji i mieści się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. W zasadzie ograniczyła się do sformułowania pytań, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wywodu prawnego dla wykazania, że jej wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. W konsekwencji nie wykazała, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

Ponadto, wątpliwości skarżącej nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniami w tej właśnie sprawie, sprowadzając się do pytania o prawidłowość orzeczenia Sądu Okręgowego w zakresie stwierdzenia zasiedzenia na rzecz wnioskodawczynie. Sposób sformułowania wniosku wskazuje, że skarżąca traktuje skargę kasacyjną nie jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jako instrument pozwalający jej na kwestionowanie niesatysfakcjonującego ją rozstrzygnięcia w trzeciej instancji, któremu to celowi postępowanie kasacyjne nie służy.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że funkcjonowanie ochotniczych straży pożarnych na podstawie Prawa o stowarzyszeniach pozwala przyjąć, że ochotnicza straż pożarna przed rejestracją miała status stowarzyszenia zwykłego. Jednocześnie wynikało z przepisów prawa pewne wyodrębnienie tych jednostek organizacyjnych i dopuszczenie do działania, mimo nie posiadania przez nie osobowości prawnej, przemawia za uznaniem ich za tzw. ułomne osoby prawne (art. 33¹k.c.). Ochotnicza straż pożarna nie posiadająca osobowości prawnej, mogła zatem nabyć własność nieruchomości przez zasiedzenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 listopada 2004 r., III CK 581/03, niepubl.; z 13 lutego 2004 r., IV CK 46/03, niepubl.; i z 20 czerwca 2020 r., III CKN 887/98, niepubl.).

Kwestia natomiast wykazania przez wnioskodawczynię, czy jej posiadanie - z uwzględnieniem posiadanego statusu prawnego - miało charakter samoistny, nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego a powinno być ustalane w okolicznościach konkretnej sprawy. Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny

prawnej w zakresie kwalifikacji posiadania, w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3, art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c. , a także § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 i w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[SOP]

[ms]